

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԻԹ

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Դուրս գալիս լրագրաց համարը ծախ-
քը Խաղաղութեան վրայ է:
Մանգամանց տալը մեկ անգամի համար
3 ղշ երկու անգամի համար 2 ղշ:
Լրագրից վերադարձնալ համարի կամ օր
եւ իցէ գրութիւն Խաղաղութեան ՏՏՈՐԻՆ
կին պիտի ազդուի: Եւ համարը ծախ-
քը ալ ղրկողին վրայ է:

Մասին լրագիրն 5 անգամ կը հրատա-
րակուի շաբաթը: 4 Օրաթերք եւ 1 Շաբա-
թերք:
Պարկեմնի գին 4 Պոլսոյ համար 180
" " " " " " 10 Մեհ
" " " " " " 90 Ղրդ
" " " " " " 5 Մեհ
Խաղաղութեան րազմ. գին 60 ղրդ
Օրաթերք 20

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒԹՅՈՒՆ 3 ՕՐԱՍՏՈՍ ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

Վ ի իննսույի մէջ մեծ հանգէս մը
կազմուեցաւ, որ քաղաքական կարե-
ւորութեան զօրքն է: Վաւառուին
հաղարէն աւելի հրապարակաբար Վեր-
մանից զանազան կողմերէն Վ ի իննսու
գումարեցան ուր բանակեալ մը կազ-
մելով նշանակելու առնելու եւ զինուո-
րական կրթութիւնները ընկելու զբա-
ղւոյն: Վերջինս անտար փոյս մեծ ցոյց
մ'էր Վաւառից Վերմանիայէն որ
տարբերութեան դէմ, եւ այս առթիւ
խօսուած ճառերն ալ ընդհանուր գեր-
մանական ազդին միտ լինան զբա-
ղւոյն: Վերջինս գաղափար
անձ մը նոյն խաղ Վ ի իննսույի եւ Վեր-
մանի մէջ մշտնջենական միտ լինան բա-
ժակ առաջարկելու: Վերջինս կ'ըսէ
մեկի ապրիլի ալ հրապարակաբար բա-
նային պայքարութեան դեմ եւ համակ
րութեան նշանակաւ ցոյցերով ընդուն-
ւեցաւ: Վայց այս ամեն ցոյցերը Վ
րաւից դէմ եղած չհամարուեցաւ
համար, Վաւառից պաշտօնէից զլուսն
Վ. Վայսթ հարկ համարեց Վերմանի
աւստրիական դեսպանին ծանուցա-
գիր մ'ուղղելով, իր կառավարութեան
փրկելն պատահականապէս լինելու մեր
թեմէ: Վ. Վայսթ կը ծանուցանէ թէ
Վրաւի գաղափարութեան երկու տա-
րի ետեւ Վ ի իննսույի մէջ գերմանացի
հրապարակաբար գումարելու խոր-
հուրդն աւստրիական կառավարու-
թիւնը յղացած չէ, բայց չէր կրնար
նաեւ ըստ օրինի անոր արգելիք դը-
նել: Եւ որչափ ալ որ խոսի մասը
լանք եղած է որ բնաւ անկարգու-
թիւն մը չպատահի, այլ այսու ամե-
նային Վաւառի չէր կրնար պատաս-
խանատուութիւն յանձն առնուլ հը-
րաւիցաները շարունակ խոհանու-
թեան եւ զրոյշարութեան սահ-
մաններուն մէջ պահելու մասին: Եւ
տեւաբար եթէ հանդիսին ներդաշ-
նակութիւնն աւելի խօսքեր ալ լուսած
ըլլան, որք Վերմանի մէջ անհաճոյ տը
պատրուակ լինէր կրնան ունենալ, ա-
սանք ազատ երկիրներու մէջ եղած
գումարման համանման ըլլալով, կա-
ռավարութիւնն ոչ կրնար արգելուլ,
եւ ոչ ալ պատասխանատուութիւն
ընդունիլ:

Վ. Վայսթի բրուսիական արքուն-
եաց անհաճոյ չերեւելու փոյսը մա-
նամբ ի իր կ'որոշարարէնք քանի մը
լրագրաց առաւ: Այն լուրը, որովք թէ
Վաւառի աւաշարիցը է Վրաւից
հետ գաղափարներ: Վաւառի իր փա-
ռաւոր անցելոյն յարմար դիրք մը նո-
րէն ձեռք բերելու համար բնականա-
բար մեծ ճիգ կը թափէ: Ուստի Վ.
Վայսթ ներքին բարեկարգութիւններ
ըրած ժամանակ, որոց արդ առիթն ա-
պագայն պիտի յայտնէ, յարտադրու-
ալ գաղափարութեանց հետամուտ է:
Վ. Վայսթ Վաւառիցի գլխաւոր

պաշտօնէից Վ. Վրաւիցի նախկին մը
գրած է, որպէս զի Վերմանի արքունեաց
ալ հաղորդէ, ուր երկու տերութեանց
մէջ համաձայնութեան օգուտներուն
հետ անոնց հաւանականութիւնն ալ
ցոյց կուտայ, եւ առանց գործադրու-
թեան պայմանները նշանակելու կը
յուսայ որ մինչեւ հիմա եղած դժ-
ւարութիւնները դիւրաւ կրնան բար-
ձուիլ: Վ. Վրաւիցի ալ Վերմանի մէջ
այս նիւթին վրայ խօսակցութեան զո-
նադան անձանց եւ նոյն խաղ լինելու
առիթն հետ, որ Վ. Վայսթի առա-
ջարկութիւնը համարեալ ընդուն-
ւելու արամադրութիւն յայտնէր է:
Համաձայնութեան պայմաններն ալ
գծադրուելու վրայ էին, երբ Վա-
ւառից զօրապետին կողմանէ ի
տարակի խորհրդարանին մէջ կարգա-
յո ամ բաւական ծանուցադրելու
զոր անցեալ չարթում նշանակած էինք:
Եւ որոք գործադրութիւնն Վաւառից
կործանման չափ կերթար, նորէն Վ ի
իննսույի արքունիքը ցրտացուցած կեր-
բի: Վայց Վաւառի Վերմանի արքուն-
եաց հետ համաձայնութեան միտում
ներ ցոյց տալով, Վաւառից հետ հա-
մաձայնութիւնը ոչինչ նուազ սերտ
կերպիւ պիտի պահէ եղբոր մանաւանդ-
Վրաւիցն անոյ ընդ մէջ:

Վաւառիցի ներքին իրաց երրորդ
կանքադարձականութիւնն ամենահա-
զարտ փնտռի մէջ է: Վերջինս ըստ
1832ի ընտրական օրինաց կազմուած
վերմանի խորհրդարանը գոյուեցաւ: Եւ
թողութեան կողմանէ կարգադրուած
ճառը կը ծանուցանէ թէ օտար տէ-
րութեանց հետ յարաբերութիւնները
խիստ լուսն են, թէ Վաւառ պատե-
րազմի չարեաց եւնթարկուելու վախ
մը չկայ, եւ թէ Վերջինս պիտի չա-
րունակէ խաղաղութեան բարեկարգ պահ-
պանելու համար իր ճիգը: Եւ իսկ
Հաղափարման պատեհազմին բարե-
բաղը կերպիւ վերջանալուն վրայ խոսն
գաղափարութիւն կը յայտնէ, եւ կանցնի
ներքին գործոց վրայ խօսելու: Վ
րաւիցի ճառին խօսքերուն նայելով
Վրաւիցի մէջ յեղափոխական ճի-
գերը վերջացած են: Զաղաքացիաց
բանաստեղծութեան արտադրութեան օր-
նայ գաղափարման պատճառաւ բան
տարակալներ չեն մնացած, եւ Վրա-
ւիցից գաղափարման երկուսն
գաղափարման եւնթարկուել անձինք ոչ
եւս կը գտնուին: Վ վերջոյ փափաք
մ'ալ յայտնուած է որ կրօնական եւ
քաղաքացիական տղապետութեան տղաճակն
եղող օրէնքներն անփոփոխ մնան: Վ
ալ Վրաւիցի Վերմանի եկեղեցւոյն
անփոփոխ մնալու բարձրանք կը յայտ-
նէ, զոր Վերջինս մէջ մեծ մաս մը վեր-
ջընելու հակամէտ է, եւ նոր կազմ-
ւելիք խորհրդարանին որոշման ձեռ-
ւած է:

Վաւառիցի պայքէս կը վերջանայ
1865ին ընտրուած խորհրդարանը որ
իր կարծաւոր շրջանին մէջ մեծամեծ

գործեր տեսաւ, եւ որոց առաջինն
եղաւ ժողովրդեան օրէնսդրական իշ-
խանութեան ընդարձակումը: Վայց
ինչո՞ւ համար լուծեալ խորհրդարանը
փոխանակ անգ դիական ազդին երախ
տաղիտութեան, եւրոպաց առա-
կայ եղաւ, վասն զի ըրած ամենէն
մեծ բարեկարգութիւնը յախտնայ
եւ առանց ներքին համազման էր:
Խորհրդարանին մեծ ազդին մասը աւե-
լի Վայց Վաւառի ժողովրդական ցոյցի
ընդալնայ, եւ պաշտօնեային ալ
բարձէ եւ իշխանութեան չինտու-
համար իրենց պահպանողական սկզբ-
բունքը զահեցին: Վ. Վրաւիցի ի
զած յանդիմանութիւնն առանց ըս-
կողութեան չարթիւն է, բայց ստուգի-
աւազմամենէն մեծ չափով Վ. Վրա-
ւիցի ի եղաւ քանզի իր պաշտօնէ-
թիւնը բաւական ամբողջ եւ եթէ
այդպէս երթայ տակաւ առ տակաւ
սաքը ըրա Վաւառի իրենց տեղ դի-
ւաւ պիտի է: Վերջինս իր խօսած ճա-
ռերն ալ ամեն բան շաղաղուն գոյն-
րով կը նկարեն: Վաւառիցի տակաւ
պաշտօնն եւ նախադրաց կառնէին
մէջ ըստ թէ Վերջինս տակէ աւելի
անգործ եւ բարդաւոր միմեկի մէջ
եղած չէր, թէ Վաւառի խաղաղու-
թիւնն ապահովուէր, եւ թէ Վեր-
ջինս եւ Վերմանի յարաբերութիւն
ները գոհացուցիչ են: Վ երկին գրա-
մական եւ առեւտրական տաղաւան
ալ վաղանցուկ կը համարէ եւ կը յու-
սայ որ ճարտարութիւնն ու վաճառ-
կա ու լինելը շուտով իրենց անկումէն
կենդանի:

Վաւառիցի Օրէնսդրութեան ալ
գոյուեցաւ, եւ այն ալ իրօք երկրորդ-
կարգութեան հաստատուելէն ի վեր
կրնայ ըսել որ ամենէն կարեւորն է
զաւ եւ ոչինչ նուազ մեծ ամեն գոր-
ծեր տեսաւ որոց առաջիններն են
զինուորական վերակազմութեան, լը-
րագրաց, ժողովրդական գումարմանց
եւ այլ օրէնքները: Վ իմաստութիւն
ներն ալ խիստ նշանակաւ եղան եւ
Վաւառիցի խորհրդարանական պատեհ-
թեան մէջ փառաւոր էլ մ'ալ աւել-
յոյցն: Օրէնսդրութեան նիստը
բացուած ժամանակ Վաւառիցի վճա-
ր կը խիստ անսուղիք էր: Ընդհանուր
պատեհազմ մը ձգեալ կառավարներն
ամեն միտք կը յուզէին: Օրինու-
րական օրինաց վիճարանութիւնն եր-
կու ամեն պիտի այս յուզմանին հետ
ընդհատ պահէր: Բայց վերջապէս
Օրէնսդրութեան արտադրական
յայտարարութիւնները միմեկի անց-
րու նման փարատեցան, եւ խաղաղու-
թեան տղաճակնութիւնները, զոր կայ
սեր պաշտօնեայինը հետեւեալն ալ
ւին, կառավարներն անհետացան սկը-
սան: Վրաւիցի որ այս խաղաղութիւ-
նը կը տիրէ եւ նորէն պատեհազմի
չարեքը չենք տեսներ: Վաւառիցի կայ-
րն առայժմ Վրաւիցի մէջ իր ա-
ռողջութիւնը դարձանալու վրայ է:

Վայց է որ գաղափարն կառավա-
րութեան առջեւ ուրիշ մեծ գործ մը
կայ, այն է նոր երեսփոխանաց ընա-
րութիւնները, որոց արգէն գաղա-
ռապետները կը պատրաստուին, բայց
տակաւին նոր ընտրութեանց պայմա-
նաւանն որոշուած չէ:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վերադարձնալ խորհրդայ նախա-
դաշ Վ. Վրաւիցի փաշան ե-
րէկ տուած օր մայրաքաղաքի հասաւ
Վաւառիցի երկր շրջանաւոր:

Վրաւիցի կայսերական նաւատոր-
մին հրամանատար փոխ ծովապետ
Վաւառիցի փաշան տակէ երկու երեք
ափս առաջ նաւային գործոց արշա-
նաւան խորհրդին նախագահ անուան-
ւած ըլլալով, հինգ շաբթի առաւօտ
մայրաքաղաք հասաւ իր նոր պաշտօնը
սկսելու համար:

Վաւառիցից հրատարակեալ
Վաւառիցի Օրէնսդրութեան լրագիրը Վ-
րաւիցի լրագրական յանձնաժողովին
առջեւ տեղութեան կողմանէ ի պաշ-
տօնէ գտնուող կառնեցաւ, անցեալները
Վրաւիցի հրատարակ ծախսելու մը
եւ անոր վրայ գրած յօդու ծի մը
մէջ նախ () գրած: Վրաւիցի կա-
ռավարութեան դէմ գրած, երկրորդ-
սուտ լուրեր տուած եւ երրորդ ի-
րենց կայսերական իշխանութիւնն
ընդհանուր համարուած ըլլալու ամա-
սանութեամբ: Հանձնաժողովն այս
հինգ շաբթի օրը նիստ մ'ընելով գաղ-
թանց, եւ առաջինից երեք շաբթի օ-
րը գաղափար գումարեւելով իր որո-
շումը պիտի տայ:

Վրաւիցի առնուած լուրերը կը
ծանուցանեն թէ Վաւառի ծովապետ
տակն անցեալ շաբաթ օրը միմեկի եւ
պաշար առնելով Վրաւիցի գացեր է:

Չորեքշաբթի առաւ Վերմանի կը
ծանուցանէ թէ Վաւառի Վաւառի
փոխարքայն իր հօրեղործին գան-
գաւաններ ըրած է Վաւառի Շէյխ-Իււ-
-Վաւառին, որպէս թէ Վաւառի փա-
շան Վրաւիցի-Վաւառի եղած է եւ իր
զաւակաց բարեկարգութեան հետ
տիրակալութիւն կուտայ: Վերմանի
- Վերմանի Վաւառի փոխարքայն այս
գաղափարը Վաւառի փաշային ստաց-
ւածքը գրաւելուն պատճառաւ օգու-
տաւան: Վրաւիցի ուղղած բողո-
քագրին փոխարքայն կը համարէ Վրա-
ւիցի լրագիրը կրնէ նաեւ թէ փոխարքային
առաւանակուն ծախսը համար Վրա-
ւիցի փաշային 400,000 լիւրս եկեր է:

Վայց երեկոյն Վաւառի Վաւառի
այս լուրերուն առաջինը բողոքային
սուտ կը հանէ եւ երկրորդին համար
ալ կրնէ թէ յիշեալ 400,000 լիւրայի
գումարն երկրորդական տուրքին վը-
ճարման համար եկած է:

